

De inzet van de buurtsportcoach voor lokale sportakkoorden

Factsheet 2021/13

Sofie Vrieswijk en Wikke van Stam – Mulier Instituut

In 2019 is een factsheet uitgebracht over de inzet van de buurtsportcoach voor het Nationaal Sportakkoord ¹. Hieronder presenteren we de belangrijkste ontwikkelingen sinds 2019.

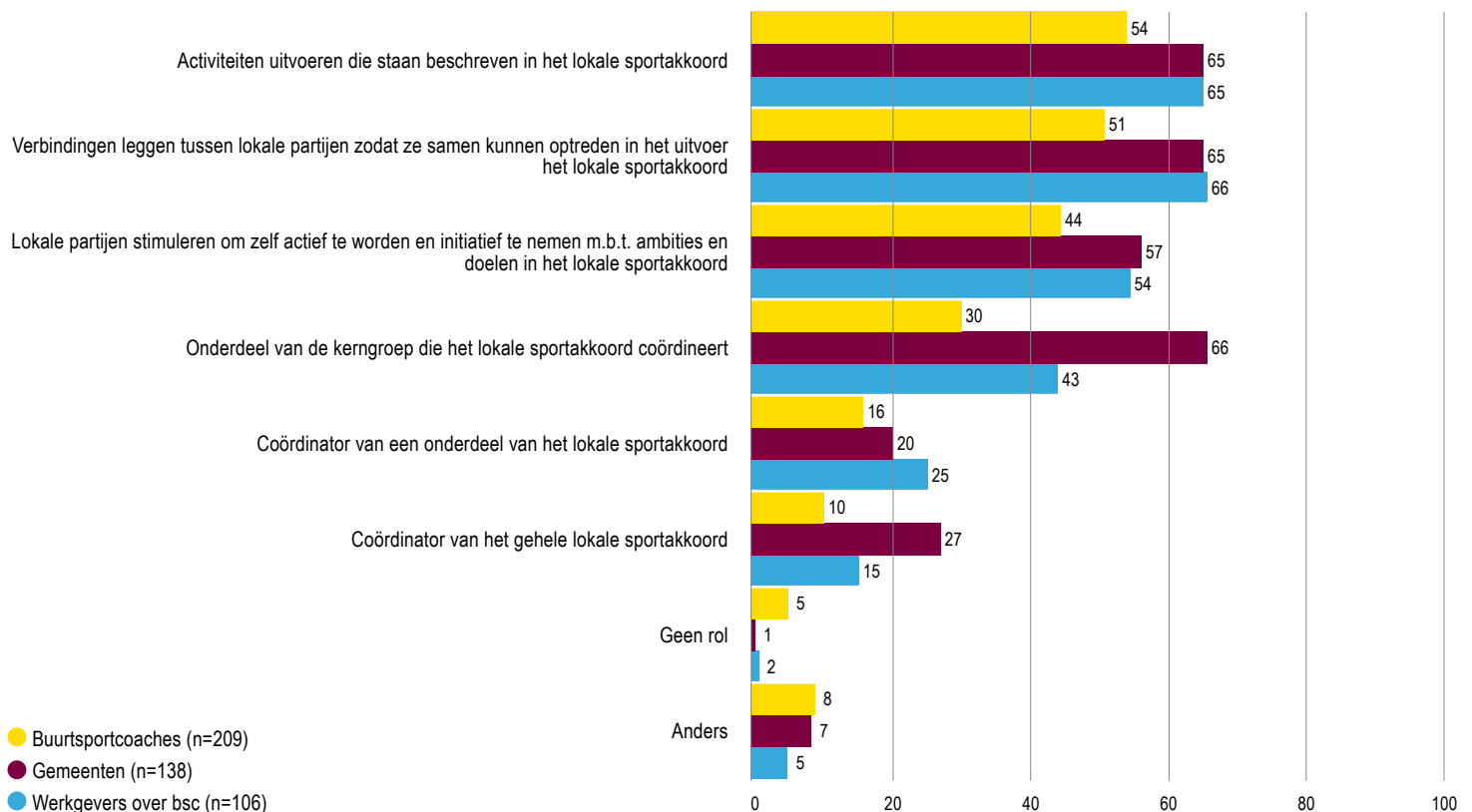
Lokale Sportakkoorden

Zo goed als alle gemeenten (346) hebben een lokaal of regionaal sportakkoord gesloten¹. De meerderheid van zowel de buurtsportcoaches (63%) als de gemeenten (70%) en de werkgevers (78%) geeft aan dat zij al concrete actiepunten en/of uitvoeringsprogramma hebben opgesteld en zijn begonnen met de uitvoering. Zo goed als alle buurtsportcoaches (95%) dragen, in verschillende rollen, bij aan deze uitvoering (figuur 1). De verbindende rol van de buurtsportcoach komt in deze akkoorden goed tot zijn recht. Ook bij de uitvoering van activiteiten helpen veel buurtsportcoaches mee.

In ongeveer een kwart van de gemeenten is de buurtsportcoach de coördinator van het gehele sportakkoord. Zowel buurtsportcoaches als werkgevers maken vaak deel uit van de kerngroep die het lokale sportakkoord coördineert. Een derde van de buurtsportcoaches geeft aan onderdeel te zijn van deze kerngroep. Dit is iets minder dan bij de werkgevers, waarvan ongeveer de helft aangeeft zelf zitting te nemen in deze kerngroepen (53%).

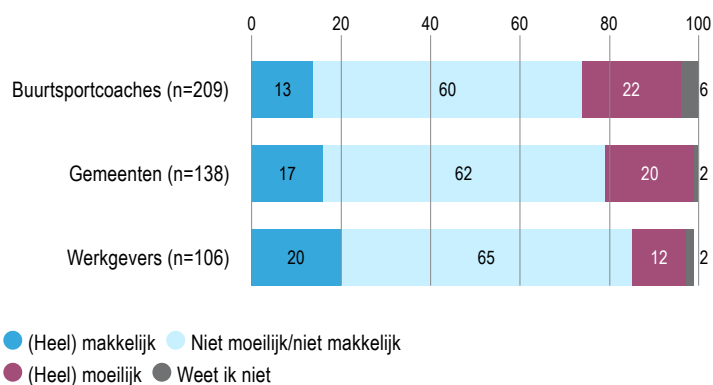
¹ <https://www.volksgezondheidenzorg.info/sport/sportopdekaart/beleid-gemeente-wijk-en-buurt#!node-sportakkoord-gemeente>

Figuur 1. De rol van de buurtsportcoach in de uitvoering van het lokale sportakkoord in de gemeente waarin zij werkzaam zijn in 2021 (in procenten, volgens buurtsportcoaches over hun eigen rol en gemeenten en werkgevers)

In de meeste gemeenten verloopt het uitvoeren van het lokale/regionale sportakkoord prima, maar niet (heel) gemakkelijk (figuur 2). Daarnaast geeft ongeveer 20 procent van de gemeenten, 22 procent van de buurtsportcoaches en 12 procent van de werkgevers aan het (heel) moeilijk te vinden om het lokale sportakkoord uit te rollen. Hierbij werd de coronacrisis met de bijbehorende maatregelen het meest genoemd als reden.

Figuur 2. Verloop van het proces om het lokale sportakkoord uit te voeren in 2021 (in procenten, volgens buurtsportcoaches, gemeenten en werkgevers)

Bron: peiling panel WIJ Buurtsportcoaches voorjaar 2021, peiling VSG-werkgeverspanel voorjaar 2021 en peiling VSG-gemeentepanel voorjaar 2021, Mulier Instituut.

Nationaal sportakkoord

De lokale akkoorden zijn gebaseerd op het Nationaal Sportakkoord, dat bestaat uit zes verschillende deelthema's. Deze deelthema's en de bijbehorende ambities zijn vaak terug te vinden in de lokale akkoorden. Zo goed als alle buurtsportcoaches dragen met hun werkzaamheden in de

lokale sportakkoorden bij aan het bereiken van de landelijke ambities. Hierbij worden ambities vanuit het deelthema 'Inclusief sporten en bewegen' het vaakst genoemd (tabel 1).

Tabel 1. De verschillende ambities binnen de deelthema's van het Nationaal Sportakkoord die worden nagestreefd met de inzet van buurtsportcoaches in 2019 en 2021 (in procenten, volgens buurtsportcoaches over hun eigen bijdrage, en gemeenten en werkgevers over de bijdrage van hun buurtsportcoaches)

	2021			2019		
	Gemeenten (N=149)	Coaches (N=209)	Werkgevers (N=106)	Gemeenten (N=143)	Coaches (N=95)	Werkgevers (N=27)
Inclusief sporten en bewegen	95	89	97	95	95	100
Iedere Nederlander kan een leven lang plezier beleven aan sport	92	84	93	85	91	100
Belemmeringen om te sporten of bewegen vanwege leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond of sociale positie worden weggenomen	85	72	82	78	80	93
Van jongs af aan vaardig in bewegen	92	75	92	92	84	100
De motorische vaardigheden van kinderen nemen toe	82	71	86	80	77	89
Meer kinderen voldoen aan de beweegnorm	82	68	89	77	78	96
Vitale sport- en beweegaanbieders	90	78	92	87	80	96
Alle typen aanbieders van sport en bewegen zijn toekomstbestendig, zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft	77	49	79	60	51	81
Sportaanbieders verbreden hun sport- en beweegaanbod	73	73	75	60	78	78
De maatschappelijke waarde/functie van verenigingen wordt benut door het nastreven van de open club gedachte	59	47	66	53	49	70
De financiële en organisatorische basis van sportaanbieders wordt versterkt	45	25	50	44	32	52
Positieve sportcultuur	71	65	81	63	67	92
In Nederland heerst een positief sportklimaat waarin iedereen overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten	68	64	81	61	65	93
Misstanden in de sport worden voorkomen	27	30	42	33	27	67
Duurzame sportinfrastructuur	64	58	71	31	60	85
De openbare ruimte wordt beweegvriendelijk ingericht	54	49	60	23	45	78
Nederland wordt voorzien van een functionele, goede en duurzame sport infrastructuur	31	32	41	13	36	44
Alle sportaccommodaties zijn duurzaam	25	16	25	10	18	48
De exploitatie van sportaccommodaties wordt sterk verbeterd	16	25	25	9	19	30
Topsport die inspireert²	27	19	41			
De sportinfrastructuur in Nederland is zo ingericht dat vanuit de breedtesport talenten kunnen doorgroeien naar de top	16	12	25			
Versterken van de inspirerende en maatschappelijke waarde van topsport	16	14	30			
Inzetten op innovatie en de internationale positie van de Nederlandse topsport	1	1	8			

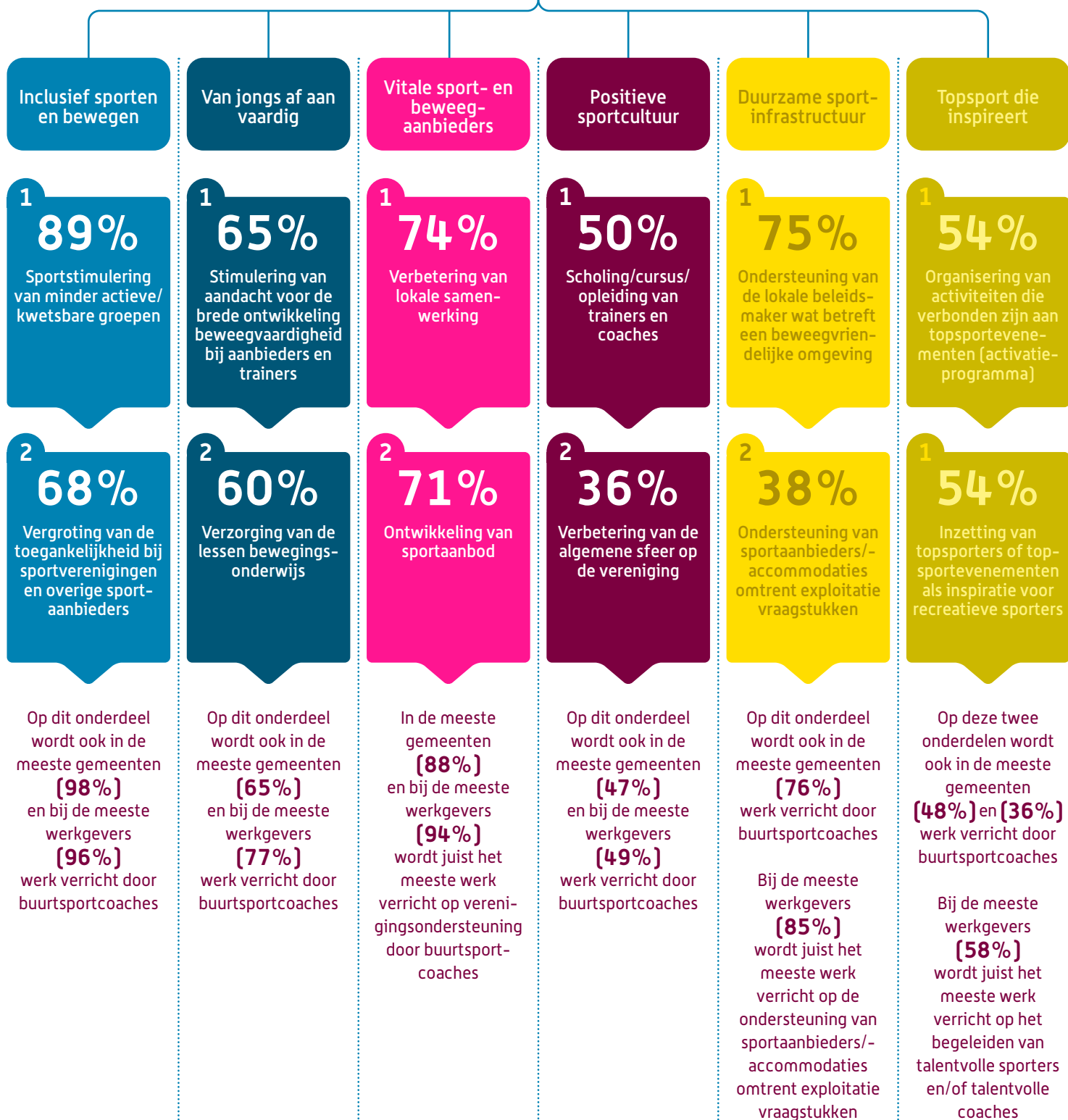
Bron: peiling panel WIJ Buurtsportcoaches voorjaar 2021, peiling VSG-werkgeverspanel voorjaar 2021 en peiling VSG-gemeentepanel voorjaar 2021, Mulier Instituut.

²Op dit thema kunnen geen vergelijkingen worden gemaakt tussen 2019 en 2021, omdat dit thema in 2019 niet in de BRC monitor is uitgevraagd.

Figuur 3.
De twee meest genoemde werkzaamheden binnen de deelthema's volgens de buurtsportcoaches

(in procenten, volgens buurtsportcoaches over hun eigen rol en gemeenten en werkgevers)

Bron: peiling panel WIJ Buurtsportcoaches voorjaar 2021, peiling VSG-werkgeverspanel voorjaar 2021 en peiling VSG-gemeentepanel voorjaar 2021, Mulier Instituut.

Verschil tussen 2019 en 2021

In 2019, toen het Nationaal Sportakkoord net was ondertekend en de meeste lokale akkoorden nog in de maak waren, zetten buurtsportcoaches zich al flink in voor de opgestelde ambities. Dit deden ze met hun verbindende werk al jaren. Door het sportakkoord werd deze inzet gebundeld en konden met nieuwe energie vanuit verschillende partijen, waaronder buurtsportcoaches zelf, lokale plannen opgesteld en uitgevoerd worden. Nu, in 2021, zien we dat buurtsportcoaches in bijna alle lokale akkoorden een belangrijke rol spelen (figuur 1). De bijdrage aan de gestelde ambities is daarbij in grote lijnen nog hetzelfde als twee jaar geleden. Toch is er een aantal opvallende verschillen tussen 2019 en 2021:

- Gemeenten geven voor zo goed als alle ambities aan dat zij hun buurtsportcoaches hier in 2021 vaker op inzetten dan in 2019 (tabel 1). Deze stijging zien we bij buurtsportcoaches en werkgevers niet. Een verklaring hiervoor kan zijn dat gemeenten buurtsportcoaches nu bewuster gericht inzetten voor de doelen uit de lokale akkoorden, maar dat de werkzaamheden van buurtsportcoaches daar in de praktijk niet heel anders door zijn geworden.
- De inzet van buurtsportcoaches door gemeenten voor ambities uit het deelakkoord 'Duurzame sportinfrastructuur' is gegroeid: 64 procent van de gemeenten zet daar nu buurtsportcoaches op in, vergeleken met 31 procent in 2019 (tabel 1). Dit gaat vaak om ondersteuning van lokale beleidsmakers op het gebied van de beweegvriendelijke omgeving, maar soms ook om ondersteuning van accommodaties/sportaanbieders bij vragen over bijvoorbeeld duurzaamheid of exploitatie.
- De inzet van buurtsportcoaches door gemeenten voor ambities uit het deelakkoord 'Positieve sportcultuur' is gegroeid: 71 procent van de gemeenten zet daar nu buurtsportcoaches op in, vergeleken met 63 procent in 2019 (tabel 1).
- In 2021 worden meer buurtsportcoaches ingezet om aandacht voor brede ontwikkeling van beweegvaardigheid te stimuleren bij aanbieders en trainers (65% van gemeenten in 2021 vergeleken met 55% in 2019). Ook buurtsportcoaches zien dit verschil (65% in 2021 vergeleken met 55% in 2019). Gemeenten geven daarnaast aan dat minder vaak buurtsportcoaches worden ingezet voor het geven van lessen bewegingsonderwijs (in 58% in plaats van 72% van de gemeenten).

Meer weten?

[De inzet van de buurtsportcoach voor het Nationaal Sportakkoord \[2020\]](#) ↗
[Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. De zes pijlers gepeild \[2021\]](#) ↗
[Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2020 \[2020\]](#) ↗
[Sport op de kaart: beleid \[RIVM\] \[2021\]](#) ↗

Verantwoording

Dit factsheet is gemaakt met resultaten uit panelpeilingen onder buurtsportcoaches (n=209, Mulier Instituut i.s.m. WIJ Buurtsportcoaches), werkgevers (n=106, Mulier Instituut i.s.m. VSG) en gemeenten (n=149, Mulier Instituut i.s.m. VSG). Al deze peilingen zijn in het voorjaar van 2021 uitgezet met subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Over het Nationaal Sportakkoord

In 2018 is het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland' door partijen binnen en buiten de sport ondertekend, met als trekkers het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en NOC*NSF. In dit akkoord zijn ambities en activiteiten geformuleerd op zes verschillende deelthema's: Inclusief sporten en bewegen, Duurzame sportinfrastructuur, Vitale sport- en beweegaanbieders, Positieve sportcultuur, Van jongens af aan vaardig in

bewegen en Topsport die inspireert. Buurtsportcoaches worden in nagenoeg alle deelthema's van het Nationaal Sportakkoord ingezet om de doelen te realiseren.

Lokale en regionale partijen vertalen de ambities uit het Nationaal Sportakkoord naar hun eigen lokale/regionale context in lokale sportakkoorden. In bijna alle gemeenten zijn deze lokale akkoorden gesloten, en in de meeste gevallen zijn buurtsportcoaches hierbij betrokken.